

College Student Motivation to Participate in Student Activities: An Exploratory Factor Analysis and Profile Analysis

Anu Jarernvonggrayab¹, Darin Pantarak², Thunyaporn Waeosaenrat²,
Prompong Sombat² and Chayada Niampia²

¹Ph.D. (Applied Behavioral Science Research), Lecturer,
E-mail: anu.j@psu.ac.th

²BPA (Public Administration), Student,
Department of Public Administration, Faculty of Management Sciences,
Prince of Songkla University

Abstract

The purposes of this research were: to explore the latent structure of the college student motivation to participate in student Activities Scale, and to compare each motivation dimensions with others motivation dimensions and to compare motivations between clubs and gender. The participants were 342 first year and second year undergraduate students, first semester of academic year 2007 from Prince of Songkla University, Hatyai campus. The results revealed that the dimensions of the scale was consistently with the Those found in previous western studies. They included 6 dimensions; value, understanding, career, social, protective, and enhancement. In additions, the highest 3 reasons that stimulate student to participate student activities were understanding, enhancement, and value. There were no motivations differences between clubs but female's motivations were higher than male.

Keywords: college student, motivation, student activities

แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษา ระดับอุดมศึกษา: การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และการวิเคราะห์โปรไฟล์

อนุ เจริญวงศ์ระยับ¹, ดาริน พันธรักษ์², ธัญพร แวแสนร์รัตน์²,
พร้อมพงษ์ สมบัติ² และชญาดา เนียมเปีย²

¹วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์), อาจารย์,

E-mail: anu.j@psu.ac.th

²ร.บ. (รัฐประศาสนศาสตร์), นักศึกษา,

ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาลักษณะของแบบวัดแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา และศึกษาความแตกต่างของแรงจูงใจประเภทต่างๆ ความแตกต่างของแรงจูงใจระหว่างเพศและประเภทชมรมที่สังกัด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 และ 2 ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตหาดใหญ่ ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 342 คน ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะโครงสร้างองค์ประกอบแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษามีความสอดคล้องกับโครงสร้างองค์ประกอบที่ได้พัฒนามาแล้วในสังคมตะวันตก ซึ่งประกอบด้วย 6 มิติ คือ การให้คุณค่า การทำความเข้าใจ หน้าที่การงาน การเข้าสังคม การปกป้องตนเอง และการสนองความต้องการของตน แรงจูงใจสำคัญที่ทำให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ได้แก่ ความต้องการในการพัฒนาความสามารถของตนเอง (การทำความเข้าใจ) ความต้องการการยอมรับของสังคม (การสนองความต้องการของตน) และการเห็นคุณค่าในการทำความดีให้กับสังคม (การให้คุณค่า) นอกจากนี้พบว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมชมรมที่ต่างกันมีแรงจูงใจไม่แตกต่างกัน แต่นักศึกษาหญิงมีแรงจูงใจสูงกว่านักศึกษาชาย

คำสำคัญ: กิจกรรมนักศึกษา, นักศึกษาระดับอุดมศึกษา, แรงจูงใจ

บทนำ

จุดมุ่งหมายหลักของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาประการหนึ่งคือการพัฒนาบัณฑิตให้มีความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพในสังคม เป็นคนดีของสังคม และสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาที่ดีมีคุณภาพจะเป็นกระบวนการที่ช่วยผลักดันให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการดำเนินการผลิตบัณฑิตให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวจำเป็นต้องมีกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างสมดุลระหว่าง การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน การจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษานอกชั้นเรียน และการทำ กิจกรรมนักศึกษา (จิรวัดณ์ วีรังกร, 2550)

กิจกรรมนักศึกษา หมายถึง การรวมกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างนักศึกษาตามความสนใจ ความถนัด ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม 5 ประเภท ได้แก่ 1) ด้านกีฬา 2) บริการชุมชน 3) ศิลปวัฒนธรรม 4) วิชาการ และ 5) องค์การบริหารนักศึกษาเป็นองค์กรส่วนกลาง เพื่อกำกับดูแลการทำกิจกรรมทั้ง 4 ประเภทข้างต้น สำหรับในระดับมหาวิทยาลัยจะเป็นผู้ดูแลเชิงนโยบายและงบประมาณผ่านองค์การบริหารนักศึกษา

การทำกิจกรรมนักศึกษามีประโยชน์กับนักศึกษาในการพัฒนาทักษะ และคุณลักษณะต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคม กล่าวคือสามารถช่วยลดความเห็นแก่ตัว สร้างอุดมการณ์ของนักศึกษา พัฒนาตนเองในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความรับผิดชอบในการทำงาน มีความสามารถในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี และได้เรียนรู้วิธีแก้ปัญหาจากสภาพจริง (สำเนาวิ ขจรศิลป์, 2538) ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งจึงพยายามกระตุ้นให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา โดยในบางสถาบันอุดมศึกษาพยายามผลักดันให้นักศึกษาทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา โดยถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งในหลักสูตรการศึกษาเพื่อการสำเร็จการศึกษา เนื่องจากเล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนานักศึกษาให้มีความสมบูรณ์พร้อมในการทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษา อย่างไรก็ตามพบว่า ยังมีนักศึกษบางส่วนไม่ได้ให้ความสำคัญ

ในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา หรือเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาอย่างไม่เต็มใจ เนื่องจากเข้าร่วมโดยถูกกฎ ระเบียบของสถาบันบังคับ ไม่ได้เข้าร่วมโดยความต้องการของตนเอง ทำให้การทำกิจกรรมนักศึกษาจึงเป็นเพียงการทำกิจกรรมเพื่อให้จบการศึกษา ไม่ได้เกิดขึ้นจากความต้องการที่แท้จริง จึงไม่สามารถสร้างลักษณะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ต้องทำความเข้าใจความแตกต่างเกี่ยวกับเหตุผลที่ผลักดันให้นักศึกษาเข้าร่วมทำกิจกรรมนักศึกษาในแต่ละประเภทกิจกรรม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ในการจูงใจนักศึกษาให้เข้าร่วมกิจกรรมได้ตรงตามความต้องการที่แท้จริง

แนวคิดในการศึกษา

แนวคิดเบื้องต้นของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มาจากแนวคิดที่ว่า แรงจูงใจเป็นสาเหตุสำคัญในการกำหนดการแสดงพฤติกรรมของบุคคล โดยที่บุคคลแสดงพฤติกรรมแตกต่างกันโดยที่มีแรงจูงใจเหมือนกัน หรือบุคคลแสดงพฤติกรรมที่เหมือนกันแต่มาจากแรงจูงใจที่แตกต่างกัน (Lewin, 1951) ดังนั้น การที่จะพัฒนาหรือชักจูงให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตามที่สังคมต้องการ จะต้องศึกษาแรงจูงใจเบื้องหลังที่แตกต่างกันของบุคคลที่แสดงออกถึงพฤติกรรมที่ต้องการพัฒนาให้เข้าใจต้องแท้เสียก่อน เพื่อที่จะสามารถใช้การจูงใจที่หลากหลาย ตรงกับแรงจูงใจที่หลากหลายของบุคคลที่ต้องการพัฒนา

พื้นฐานการศึกษาประเภทของแรงจูงใจที่หลากหลายของบุคคลในการแสดงพฤติกรรมใดๆ ของการวิจัยครั้งนี้ใช้แนวคิดการตั้งเป้าหมายของเลวิน (Lewin, 1951) ที่ว่าแรงจูงใจเป็นความพยายามในการตั้งเป้าหมายในชีวิตของปัจเจก ซึ่งสามารถแบ่งแรงจูงใจออกเป็น 3 เป้าหมายคือ 1) เป้าหมายเครื่องมือ (instrumental goals) หมายถึง การได้ค้นหาวิธีการไปสู่เป้าหมายอื่น ๆ เช่น การทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เป็นเป้าหมายเครื่องมือ เพื่อนำไปสู่บางสิ่งที่ตนเองให้ความสนใจ เช่น การได้เข้าร่วมสังคมกับเพื่อน ๆ ต่างคณะซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุด 2) เป้าหมาย

สูงสุด (ultimate goals) หมายถึง การได้ค้นหาเป้าหมายของตัวเป้าหมายเอง เช่น ผู้ที่มีเป้าหมายสูงสุดในชีวิตเพื่ออุทิศตนเองช่วยเหลือผู้ที่อ่อนด้อยกว่า จะมีแนวโน้มในการเข้าร่วมกิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์สูง แต่ผู้ที่มีเป้าหมายสูงสุดในชีวิตเพื่อการพัฒนาศักยภาพของตนเอง จะมีแนวโน้มในการเข้าร่วมกิจกรรมด้านวิชาการ หรือด้านกีฬาสูง และ 3) ผลสืบเนื่องที่ไม่ได้ตั้งใจ (unintended consequence) หมายถึง ผลที่ได้รับจากการกระทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย แต่ผลนั้นไม่ใช่เป้าหมายที่ตั้งไว้ตั้งแต่ต้น เช่น นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาด้านบำเพ็ญประโยชน์ ในครั้งแรกตั้งเป้าหมายในการเข้าร่วมเพื่อต้องการเข้าสังคมกับเพื่อนต่างคณะ แต่เมื่อทำกิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์แล้วพบว่าเป้าหมายการทำกิจกรรมได้เปลี่ยนแปลงจากความต้องการเข้าร่วมสังคมกับเพื่อน ๆ เป็นมีเป้าหมายเพื่ออุทิศตนเองเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นที่ด้อยกว่า

เป้าหมายเบื้องหลังการแสดงพฤติกรรมในการทำกิจกรรมนักศึกษาที่ใช้ในการศึกษา มีจำนวน 6 เป้าหมาย ได้แก่ 1) การให้คุณค่า (value) หมายถึง การแสดงพฤติกรรมเพื่อให้บุคคลอื่นได้รับผลประโยชน์ 2) การทำความเข้าใจ (understanding) หมายถึง การแสดงพฤติกรรมเพื่อต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ 3) หน้าที่การงาน (career) หมายถึง การแสดงพฤติกรรมเพื่อหาโอกาสด้านการทำงาน 4) การเข้าสังคม (social) หมายถึง การแสดงพฤติกรรมเพื่อสร้างสัมพันธ์กับบุคคลอื่น 5) การปกป้องตนเอง (protective) หมายถึง การแสดงพฤติกรรมเพื่อลดความรู้สึกผิดของตนเอง และ 6) การสนองความต้องการของตน (enhancement) หมายถึง การแสดงพฤติกรรมเพื่อสร้างความรู้สึทางบวกให้กับตนเอง เป้าหมายประเภทต่าง ๆ ดังกล่าว ได้พัฒนาขึ้นโดยเคลรี และคณะ (Clary, et al, 1998) มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ศึกษาแรงจูงใจในการทำกิจกรรมอาสาสมัครของผู้ใหญ่ทำงาน ต่อมาได้มีการใช้แนวคิดนี้ไปใช้ในการศึกษาแรงจูงใจในการทำ กิจกรรมอาสาสมัครของนักศึกษา (Wininford, et al., 1997; Fletcher, 2004) แต่ยังไม่มีการนำแนวคิดดังกล่าวมาใช้

ศึกษากับการทำกิจกรรมด้านอื่น ๆ ของนักศึกษา ระดับอุดมศึกษา แต่เมื่อพิจารณาเนื้อหาของเป้าหมายทั้ง 6 ประเภทแล้วพบว่ามีครอบคลุมถึงพฤติกรรมด้านอื่น ๆ ได้ด้วยนอกเหนือจากพฤติกรรมอาสาสมัคร ผู้วิจัยจึงเลือกใช้ประเภทของเป้าหมายทั้ง 6 ด้านในการศึกษาแรงจูงใจในการทำกิจกรรมนักศึกษาทั้ง 5 กลุ่มกิจกรรม

อย่างไรก็ตาม การกำหนดโครงสร้างแรงจูงใจทั้ง 6 ประเภทดังกล่าวได้มาจากการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่ทำกิจกรรมอาสาสมัครซึ่งเป็นผู้ใหญ่ทำงานในต่างประเทศ โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบ แต่ยังไม่มีความชัดเจนว่าโครงสร้างองค์ประกอบทั้ง 6 ด้านนั้น มีความคงที่หรือไม่ เมื่อนำมาใช้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกันทั้งในด้านพฤติกรรมและวัฒนธรรม ซึ่งในที่นี้คือพฤติกรรมในการทำกิจกรรมนักศึกษา 5 กลุ่มกิจกรรมซึ่งเป็นพฤติกรรมที่มีความกว้างขวางมากกว่าการทำกิจกรรมอาสาสมัคร และ การใช้ในประเทศไทยซึ่งมีวัฒนธรรม ความคิดความเชื่อที่แตกต่างไปจากบุคคลในประเทศจากซีกโลกตะวันตก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการสำรวจโครงสร้างองค์ประกอบ ซึ่งพัฒนาโดยเคลรีและคณะ (Clary, et al, 1998) อีกครั้งว่ามีโครงสร้างองค์ประกอบเป็นอย่างไร เมื่อนำมาศึกษากับพฤติกรรมที่มีเนื้อหามากกว่า และเมื่อนำมาใช้กับวัฒนธรรมในซีกโลกตะวันออก

สำหรับเป้าหมายการทำกิจกรรมนักศึกษา สำเนาวิชาศิลป์ (2538) ได้เสนอไว้ว่าการทำกิจกรรมนักศึกษา มีประโยชน์กับนักศึกษาในการพัฒนาทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคม ได้แก่ ความสามารถ ช่วยลดความเห็นแก่ตัว เมื่อเปรียบเทียบกับแรงจูงใจในแนวคิดของเคลรี และคณะ ก็คือการเห็นถึงการให้คุณค่าในการช่วยเหลือผู้อื่น และการพัฒนาตนเองในการทำงาน มีความรับผิดชอบในการทำงาน มีความสามารถในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี และได้เรียนรู้วิธีแก้ปัญหาจากสภาพจริง ซึ่งเทียบเท่ากับการทำความเข้าใจในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ให้กับตนเอง การพัฒนาทักษะและคุณลักษณะดังกล่าว ระดับการพัฒนาจะไม่เท่าเทียมกันระหว่างนักศึกษาที่

ทำกิจกรรมที่แตกต่างกัน เนื่องจากกิจกรรมนักศึกษาแต่ละประเภทมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนานักศึกษาที่แตกต่างกัน จากแนวคิดของสำเนา ขจรศิลป์ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าเป้าหมายของการทำกิจกรรมนักศึกษามี 2 ประการหลัก คือ การให้คุณค่ากับการช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อลดความเห็นแก่ตัวของนักศึกษา และการทำความเข้าใจเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาตนเองของนักศึกษา อย่างไรก็ตามเป้าหมายในการทำกิจกรรมใด ๆ นั้น ยังมีมากกว่าที่สำเนา ขจรศิลป์ได้กล่าวไว้ และกิจกรรมที่มีความหลากหลายทั้ง 5 ประเภทของกิจกรรมนักศึกษา นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมที่แตกต่างกันจะมีเป้าหมายหรือแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่แตกต่างกัน เช่น กิจกรรมด้านวิชาการ พัฒนาทักษะด้านวิชาการ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เห็นการพัฒนาให้นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งโดยทั่วไปแล้วการแบ่งประเภทชมรมสามารถแบ่งได้ 5 กลุ่มคือ ชมรมด้านวิชาการ ด้านบำเพ็ญประโยชน์ ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านกีฬา และองค์การส่วนกลางของคณะ/มหาวิทยาลัย การศึกษาระดับความแตกต่างของแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาที่แตกต่างกันของนักศึกษาจะก่อประโยชน์ในการสร้างความเข้าใจถึงแรงจูงใจในการทำกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษาเพื่อนำไปสู่การจูงใจที่ถูกต้องให้กับนักศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาต่อไป

อย่างไรก็ตาม การทำความเข้าใจความแตกต่างของเป้าหมายหรือแรงจูงใจของนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในประเภทชมรมที่แตกต่างกัน ยังไม่เพียงพอต่อการทำความเข้าใจความแตกต่างดังกล่าวได้อย่างลึกซึ้ง เนื่องจากการวิจัยที่ผ่านมาพบว่า ความแตกต่างระหว่างเพศยังเป็นปัจจัยหลักอีกหนึ่งปัจจัยที่มีปฏิสัมพันธ์กับเป้าหมายที่แตกต่างกันระหว่างบุคคล ถึงแม้ว่าบุคคลเหล่านั้นจะทำกิจกรรมเดียวกันก็ตาม จากผลการศึกษาที่ผ่านมาพบความแตกต่างของแรงจูงใจในการทำกิจกรรมอาสาสมัคร ซึ่งวัดโดยแบบวัดของเคลร์และคณะ ระหว่างในกลุ่มนักศึกษาแพทย์จำนวน 51 คน พบว่า เพศหญิงมีระดับของแรงจูงใจในการทำกิจกรรมอาสาสมัครสูงกว่าเพศชายทั้ง 6 ด้าน (Fletcher, 2004) เพรนโทล์และคาร์

สมิธ (Prentice, & Carlsmith, 2000) พบว่า ในกลุ่มบุคคลทั่วไปแล้ว เพศหญิงมีคะแนนแรงจูงใจอาสาสมัครด้านเป้าหมายเครื่องมือ ได้แก่ การทำความเข้าใจ และหน้าที่การงานสูงกว่าเพศหญิง วิลสันและมิวสิก (Wilson, & Musick, 1997) พบว่า เพศหญิงมีคะแนนความเอื้ออาทร (altruism) ความเห็นอกเห็นใจ (empathy) การให้คุณค่าในการช่วยเหลือผู้อื่นสูงกว่าเพศชาย ฟลานาแกนและคณะ (Flanagan, et al., 1998) พบว่า เพศหญิงมีความรู้สึกผิดสูงกว่าเพศชายเมื่อไม่ได้ช่วยเหลือผู้ตกยาก จากผลการวิจัยที่ผ่านมาที่มีความหลากหลายในข้อค้นพบ กล่าวคือ บางงานวิจัย พบว่า เพศหญิงมีระดับของแรงจูงใจทุกด้านสูงกว่าเพศชาย แต่บางงานวิจัยพบว่าแรงจูงใจบางด้านเพศชายสูงกว่าเพศหญิง ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวเกิดขึ้นจากลักษณะของพฤติกรรมในการศึกษาและประชากรในการศึกษา ที่แตกต่างกัน เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากับพฤติกรรมเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งยังไม่เคยมีการศึกษามาก่อนว่าเพศหญิงและเพศชายมีแรงจูงใจที่แตกต่างกันอย่างไร ดังนั้น ผู้วิจัยได้นำตัวแปรเพศเข้ามาศึกษาด้วย เพื่อให้การอธิบายปรากฏการณ์มีความลุ่มลึกขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อค้นหาองค์ประกอบที่เหมาะสมในการอธิบายแรงจูงใจการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา
2. เพื่อศึกษาความแตกต่างของระดับแรงจูงใจในการทำกิจกรรมนักศึกษาประเภทต่าง ๆ
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับของแรงจูงใจในการทำกิจกรรมนักศึกษาระหว่างชมรมที่สังกัดและเพศ

วิธีการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 2 ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ 13 คณะ ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน

7,356 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างกำหนดจากการใช้สูตรของเครซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 2 จาก 13 คณะ จำนวน 364 คน และทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยใช้เพศเป็นชั้น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ (1) สถานภาพของผู้ตอบ ได้แก่ เพศ ชั้นปี คณะ และประเภทชมรมที่สังกัด และ (2) แบบวัดแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งดัดแปลงมาจากแบบวัดแรงจูงใจอาสาของเคลรี่และคณะ (Clary, et al., 1998) ประกอบด้วยแรงจูงใจ 6 ด้านได้แก่ การให้คุณค่า การทำความเข้าใจ หน้าที่การงาน การเข้าสังคม การปกป้องตนเอง และการสนองความต้องการของตน จำนวนทั้งสิ้น 24 ข้อ มาตรฐานวัดเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 6 ระดับ ตั้งแต่ สำคัญที่สุด สำคัญ ก่อนข้าง สำคัญ ก่อนข้างไม่สำคัญ ไม่สำคัญ และไม่สำคัญเลย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้แก่กลุ่มตัวอย่างทุกคณะ โดยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน ถึง 23 กันยายน 2550 ได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด จำนวน 342 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน คือ

- 1) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ เพื่อบรรยายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

- 2) การค้นหาองค์ประกอบใช้การวิเคราะห์ส่วนประกอบ (principal component analysis) และหมุนแกนส่วนประกอบ 2 แบบคือ แบบหมุนจากใช้วิธี Varimax เพื่อใช้ในการอธิบายความแปรปรวนของส่วนประกอบที่ค้นพบว่า สามารถอธิบายความแปรปรวนของข้อความทั้งหมดได้เป็นร้อยละเท่าใด และแบบหมุนแหลม ใช้วิธี Promax เพื่อศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบ สำหรับเกณฑ์พิจารณาจำนวนส่วนประกอบใช้

เกณฑ์ค่า Eigenvalues เกิน 1 นอกจากนั้น ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของส่วนประกอบแต่ละตัวโดยใช้สูตรอัลฟาของครอนบัก

- 3) การวิเคราะห์เพื่อศึกษาความแตกต่างของระดับแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา และเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาระหว่างเพศ และชมรมที่สังกัด ใช้การวิเคราะห์โปรไฟล์ (profile analysis)

ผลการศึกษาและการอภิปราย

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 342 คน พบว่า เป็นเพศหญิงจำนวน 186 คิดเป็นร้อยละ 54.4 มากกว่า เพศชายเล็กน้อย และเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 50.6 มากกว่าชั้นปีที่ 2 เล็กน้อยเช่นกัน จำนวนนักศึกษาในแต่ละคณะอยู่ระหว่าง 15 ถึง 28 คน โดยส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างคณะละ 28 คน จำนวน 8 คณะ 27 คน จำนวน 2 คณะ และคณะละ 25 คน 24 คน และ 15 คน อย่างละ 1 คณะ เมื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามชมรมที่สังกัด พบว่ากลุ่มตัวอย่างสังกัดชมรมประเภทบำเพ็ญประโยชน์ และองค์การส่วนกลาง/คณะมากที่สุด จำนวนประเภทละ 91 คน คิดเป็นร้อยละ 53.2 ชมรมประเภทกีฬาจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 19.9 ประเภทวิชาการจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 16.1 และประเภทศิลปะวัฒนธรรมจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8

2. การวิเคราะห์เพื่อค้นหาองค์ประกอบของตัวแปรใช้การวิเคราะห์ส่วนประกอบ ซึ่งก่อนการวิเคราะห์ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามว่ามีเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ส่วนประกอบหรือไม่ โดยใช้ Bartlett's test of sphericity และ KMO ซึ่งหากพบว่า Bartlett's test of sphericity มีนัยสำคัญทางสถิติ และค่า KMO มากกว่า 0.5 แสดงว่าข้อความทั้ง 24 ข้อที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลสามารถนำมาหาส่วนประกอบร่วมได้ (common component) ซึ่งผลการทดสอบพบว่า Bartlett's test of sphericity มีค่าไคสแควร์เท่ากับ 4,503.641 ค่าองศาอิสระเท่ากับ 276 มีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ KMO เท่ากับ 0.875 ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าข้อความทั้ง 24 ข้อมีความสัมพันธ์กันเพียงพอ ในการวิเคราะห์ส่วนประกอบ ผลการวิเคราะห์พบว่า จำนวนจำนวนข้อความทั้งสิ้น 24 ข้อ จำนวนส่วนประกอบ ที่มีค่า Eigenvalues เกิน 1 มีจำนวน 6 ส่วนประกอบ ปรากฏ ในตาราง 1

ผลการวิเคราะห์ส่วนประกอบโดยการหมุนแกน ทั้งสองวิธีพบว่า เมื่อพิจารณาลักษณะส่วนประกอบระหว่างข้อคำถามในแต่ละส่วนประกอบแล้วพบว่าการหมุนแกนทั้งสองวิธีให้ผลการวิเคราะห์ส่วนประกอบร่วมเหมือน ๆ กัน และลักษณะร่วมของโครงสร้างองค์ประกอบจากตาราง 1 ดังกล่าวสอดคล้องกับลักษณะ

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ส่วนประกอบแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา โดยใช้การสกัดส่วนประกอบ และการหมุนแกน 2 แบบ คือ Varimax และ Promax

ข้อคำถาม	หมุนแกนแบบ Varimax						หมุนแกนแบบ Promax					
	การงาน	ปกป้องตนเอง	ความต้องการ	เข้าสังคม	ความเข้าใจ	คุณค่า	การงาน	ปกป้องตนเอง	ความต้องการ	เข้าสังคม	ความเข้าใจ	คุณค่า
1. ข้าพเจ้าสามารถค้นหาช่องทางในการเลือกอาชีพ	0.785	0.135	0.161	0.123	0.203	0.137	0.859	-0.068	0.059	-0.001	0.082	-0.043
2. ข้าพเจ้าจะสามารถเข้าทำงานในหน่วยงานที่ต้องการได้	0.745	0.189	0.229	0.146	0.025	0.120	0.812	0.021	0.149	0.005	-0.122	-0.044
3. ข้าพเจ้าจะประสบความสำเร็จในการเลือกอาชีพ	0.708	0.266	0.136	0.162	0.226	0.263	0.705	0.087	0.007	0.023	0.092	0.102
4. สามารถสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ที่มีประโยชน์ในการหา งานในอนาคต	0.608	0.171	0.137	0.010	0.422	0.214	0.614	-0.010	0.035	-0.109	0.332	0.062
5. ข้าพเจ้ามีเกียรติประวัติในทรานสคริปกิจกรรม	0.485	0.128	-0.136	0.370	-0.030	0.068	0.517	0.018	-0.269	0.362	-0.088	-0.048
6. เมื่อมีความรู้สึกไม่ดีกับตนเอง การเข้าร่วมกิจกรรม ทำให้ ข้าพเจ้ารู้สึกดีขึ้น	0.258	0.859	0.147	0.195	0.117	0.186	0.035	0.901	0.025	0.042	-0.033	0.056
7. ข้าพเจ้าสามารถแก้ปัญหาส่วนตัวได้	0.354	0.811	0.103	0.106	0.128	0.086	0.193	0.843	-0.002	-0.043	-0.012	-0.064
8. ข้าพเจ้าไม่รู้สึกหงา	-0.043	0.766	0.175	0.111	0.262	0.198	-0.317	0.840	0.084	-0.006	0.168	0.121
9. ข้าพเจ้าสามารถหลีกเลี่ยงปัญหาส่วนตัว	0.427	0.678	0.191	0.229	0.041	0.097	0.302	0.661	0.083	0.086	-0.111	-0.061
10. ข้าพเจ้าเห็นคุณค่าของตนเองมากขึ้น	0.051	0.172	0.813	0.089	0.214	-0.010	-0.045	0.094	0.857	-0.047	0.116	-0.122
11. ข้าพเจ้าเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง	0.125	0.063	0.774	0.116	0.265	0.153	0.035	-0.070	0.788	-0.024	0.163	0.057
12. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นคนสำคัญ	0.151	0.263	0.729	0.113	-0.039	0.003	0.078	0.217	0.769	-0.044	-0.177	-0.097
13. ข้าพเจ้าได้ตอบสนองความต้องการของตนเอง	0.362	0.006	0.547	0.200	-0.078	0.325	0.337	-0.146	0.523	0.047	-0.229	0.268
14. การเข้าร่วมกิจกรรมเป็นหนทางที่ทำให้ข้าพเจ้าได้เพื่อนใหม่	0.057	0.032	0.518	0.183	0.497	-0.039	-0.021	-0.098	0.492	0.146	0.486	-0.175
15. เพื่อนสนิทของข้าพเจ้าต้องการให้ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรม	0.204	0.176	0.017	0.785	0.121	0.178	0.196	0.018	-0.121	0.837	0.095	-0.178
16. ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมเพราะเพื่อนทำกิจกรรมอยู่	0.271	0.152	0.062	0.779	0.117	-0.009	0.075	0.047	-0.188	0.830	0.090	0.053
17. คนที่ข้าพเจ้าสนิทสนมคิดว่าการทำกิจกรรมเป็นสิ่งสำคัญ	0.028	0.120	0.412	0.719	0.000	0.185	-0.129	0.012	0.293	0.710	-0.067	0.096
18. คนที่ข้าพเจ้ารู้จักมักจะเล่าถึงกิจกรรมที่เขาสนใจให้ข้าพเจ้าฟัง	0.006	0.067	0.403	0.678	0.048	0.200	-0.146	-0.049	0.290	0.674	-0.007	0.122
19. ข้าพเจ้าได้เรียนรู้ถึงวิธีการติดต่อและประสานงานกับบุคคลที่ หลากหลาย	0.135	0.035	0.146	0.129	0.757	0.152	0.037	-0.126	0.036	0.123	0.785	0.029
20. ข้าพเจ้าเกิดการเรียนรู้สิ่งต่างๆ จากประสบการณ์ตรง	0.101	0.334	0.076	0.034	0.752	0.137	-0.059	0.254	-0.038	-0.005	0.758	0.010
21. ข้าพเจ้าเกิดมุมมองในการมองโลกใหม่ๆ ได้กว้างขวางขึ้น	0.416	0.164	0.114	-0.032	0.550	0.261	0.366	0.008	0.014	-0.130	0.495	0.142
22. ข้าพเจ้ามีความรู้สึกหงัดและเมตตากรุณาต่อผู้อื่น	0.158	0.146	0.101	0.141	0.063	0.782	-0.017	0.048	-0.017	0.004	-0.062	0.845
23. การทำประโยชน์ให้บุคคลอื่นมีความสำคัญต่อการเข้าร่วม กิจกรรมของข้าพเจ้า	0.160	0.082	0.067	0.090	0.140	0.739	0.010	-0.027	-0.044	-0.031	0.037	0.797
24. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการช่วยเหลือผู้อื่นเป็นสิ่งจำเป็น	0.168	0.186	0.017	0.153	0.211	0.623	0.004	0.090	-0.116	0.056	0.125	0.638
ร้อยละความแปรปรวนหลังหมุนแกน	13.435	12.456	12.432	11.216	9.513	8.905						
ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบ												
การงาน						1.000						
ป้องกันตนเอง						0.504	1.000					
ความต้องการ						0.308	0.304	1.000				
เข้าสังคม						0.367	0.357	0.399	1.000			
ความเข้าใจ						0.348	0.346	0.292	0.141	1.000		
คุณค่า						0.466	0.365	0.318	0.364	0.340	1.000	
ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัท	0.822	0.881	0.807	0.833	0.730	0.688						

โครงสร้างองค์ประกอบแรงจูงใจอาสาของเคลรีและคณะ (Clary, et al., 1998) กล่าวคือประกอบด้วย 6 ส่วนประกอบ คือ หน้าที่การงาน การปกป้องตนเอง การสนองความต้องการของตน การเข้าสังคม การทำความเข้าใจ และการให้คุณค่า และค่าสัมประสิทธิ์ส่วนประกอบของแต่ละองค์ประกอบมีความใกล้เคียงกันในการหมุนแกนทั้ง 2 แบบ โดยค่าสัมประสิทธิ์ส่วนประกอบโดยการหมุนแกนแบบ Varimax มีค่าระหว่าง 0.485 ถึง 0.859 และวิธีหมุนแกนแบบ Promax มีค่าระหว่าง 0.492 ถึง 0.857 โดยทั้ง 6 องค์ประกอบสามารถอธิบายความแปรปรวนของข้อความทั้งหมดได้ร้อยละ 67.957

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทั้ง 6 พบว่า ลักษณะความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางบวก โดยขนาดความสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.141 ถึง 0.504 แสดงให้เห็นว่าแรงจูงใจทั้ง 6 ด้านมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน แต่ยังมีลักษณะเฉพาะของแต่ละองค์ประกอบที่ค่อนข้างสูงเนื่องจากขนาดความสัมพันธ์มีไม่มากนัก โดยค่าเฉลี่ยความสัมพันธ์เท่ากับ 0.348 แสดงว่าความแปรปรวนของลักษณะเฉพาะของแรงจูงใจแต่ละตัวมีค่อนข้างสูง การอธิบายแรงจูงใจของบุคคลจึงไม่สามารถใช้คะแนนรวมในการอธิบายได้ แต่ควรแยกกันอธิบายถึงลักษณะแรงจูงใจในแต่ละองค์ประกอบ

สำหรับความเชื่อมั่นของส่วนประกอบแรงจูงใจอาสาทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างสูง คือ ตั้งแต่ 0.688 ถึง 0.881 แสดงว่าข้อความที่ใช้วัดตัวแปรในแต่ละส่วนประกอบมีความสอดคล้องกันอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างสูง เมื่อนำไปใช้ในการศึกษาตัวแปรแรงจูงใจอาสาจึงมีความเชื่อมั่นได้ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างสูง

3. ผลการศึกษาความแตกต่างของระดับแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา และการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ระหว่างเพศและชมรม

ก่อนการนำเสนอผลการศึกษา ผู้วิจัยทำการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นในการใช้การวิเคราะห์โปรไฟล์

ได้แก่ การกระจายเป็นโค้งปกติ เมตริกซ์ความแปรปรวนแปรปรวนร่วมมีความเท่าเทียมกัน และความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างของตัวแปรวัดซ้ำมีความเท่าเทียมกัน โดยพบว่า ในแต่ละกลุ่มย่อยของทุกตัวแปรจำนวน 66 กลุ่มย่อย เมื่อ (1) ทำการทดสอบการกระจายเป็นโค้งปกติตัวแปรเดียว (univariate Normality) ซึ่งใช้ Kolmogorov-Smirnov Test พบว่ามีเพียง 3 กลุ่มเท่านั้นที่มีการกระจายไม่เป็นโค้งปกติตัวแปรเดียว และเมื่อพิจารณาค่าความเบ้แล้วพบว่าอยู่ในช่วงระหว่าง -1.488 ถึง 0.560 และค่าความโด่งระหว่าง -1.028 ถึง 3.096 ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ถึง 3 และมีเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้นที่เกินเกณฑ์ที่บ่งบอกถึงค่าความเบ้และความโด่งที่มีแนวโน้มว่าจะมีการกระจายไม่เป็นโค้งปกติ เพียงเล็กน้อย (Kline, 2005) จึงกล่าวได้ว่าลักษณะของข้อมูลมีการกระจายเป็นโค้งปกติตัวแปรเดียว (2) สำหรับความเท่าเทียมกันของเมตริกซ์ความแปรปรวนแปรปรวนร่วมหลายตัวแปร ใช้ Box's M ในการทดสอบพบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แต่มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ($p = 0.022$) แต่เมื่อพิจารณาการทดสอบความเท่าเทียมกันของความแปรปรวนตัวแปรเดียว โดยใช้ Levene's Test พบว่าในแต่ละตัวแปรมีการกระจายที่เท่าเทียมกัน จึงพออนุมานได้ว่าเมตริกซ์ความแปรปรวนแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรที่ศึกษามีความเท่าเทียมกัน และ (3) ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างของตัวแปรวัดซ้ำมีความเท่าเทียมกัน พิจารณาจากการทดสอบเงื่อนไขของ Sphericity คือค่า Mauchly's W ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือ ค่า Epsilon เข้าใกล้ 1 ผลการทดสอบพบว่า ค่า Mauchly's W เท่ากับ 0.726 ($df=14$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ไม่เป็นไปตามเงื่อนไข Sphericity อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาค่า Epsilon ของ Greenhouse-Geisser และ Huynh-Feldt มีค่าเท่ากับ 0.891 และ 0.929 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ผู้วิจัยจึงใช้การทดสอบ F ที่ทำการปรับค่าน้ำหนักโดยวิธีของ Huynh-Feldt เมื่อทำการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นและปรับค่าแล้ว จึงทำการทดสอบโปรไฟล์ต่อไป

กระบวนการวิเคราะห์โปรไฟล์แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การวิเคราะห์ความขนานกัน (parallel profiles) ของโปรไฟล์ระหว่างกลุ่ม ในที่นี้คือการทดสอบปฏิสัมพันธ์ (2) การทดสอบความแตกต่างของระดับแรงจูงใจในแต่ละองค์ประกอบ (flatness profiles) และ (3) การทดสอบความแตกต่างของระดับแรงจูงใจในภาพรวมระหว่างเพศและชมรมที่สังกัด (level profiles) ผลการทดสอบปรากฏในตาราง 2

จากตาราง 2 พบว่า การทดสอบความขนานกันระหว่างกลุ่มของตัวแปรแรงจูงใจ เพศ และชมรมที่สังกัด ซึ่งเป็นการทดสอบปฏิสัมพันธ์ของทั้งสามตัวแปร ได้แก่ 1) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจ เพศ และชมรมที่สังกัด 2) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศและชมรมที่สังกัด 3) แรงจูงใจ กับชมรมที่สังกัด และ 4) แรงจูงใจกับเพศ ผลปรากฏว่าในทั้ง 4 ชุดไม่พบปฏิสัมพันธ์ แสดงว่า ระดับความแตกต่างของแรงจูงใจ ไม่ขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างประเภทของแรงจูงใจ เพศ และชมรมที่สังกัด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ลักษณะความแตกต่างของแรงจูงใจมีความเท่าเทียมกันในแต่ละประเภทของแรงจูงใจ ระหว่างเพศชายและ

เพศหญิง และมีความเท่าเทียมกันระหว่างชมรมที่สังกัด แสดงว่า ลักษณะความแตกต่างของระดับของแรงจูงใจในแต่ละประเภทมีลักษณะเหมือนกันในทั้งเพศชายและเพศหญิง และมีลักษณะเหมือนกันในทุกประเภทชมรม เมื่อพบว่า ลักษณะโปรไฟล์ขนานกันระหว่างกลุ่มที่ต้องการศึกษา ผู้วิจัยจึงสามารถแปลความหมายของความแตกต่างระหว่างระดับของแรงจูงใจแต่ละประเภท และความแตกต่างของแรงจูงใจในภาพรวมระหว่างเพศและชมรมที่สังกัดได้โดยตรง ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่า ระดับของแรงจูงใจแต่ละประเภทมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับเพศพบว่ามีความจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในภาพรวมระหว่างเพศชายและเพศหญิงมีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และระหว่างชมรมที่สังกัดพบว่า การที่นักศึกษาสังกัดชมรมที่แตกต่างกันมีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของความแตกต่างระหว่างระดับของแรงจูงใจ สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม กล่าวคือ 1) แรงจูงใจสูงสุด 3 อันดับแรกที่ผลักดัน

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาและการเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาระหว่างเพศ และชมรมที่สังกัด

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
แรงจูงใจ	202.235	4.646	43.525	109.801*
เพศ	12.013	1	12.013	6.009*
ชมรมที่สังกัด	15.106	4	3.777	1.889
แรงจูงใจ*เพศ	2.303	4.646	0.496	1.250
แรงจูงใจ*ชมรมที่สังกัด	5.603	18.586	0.301	0.761
เพศ*ชมรมที่สังกัด	7.018	4	1.754	0.878
แรงจูงใจ*เพศ*ชมรมที่สังกัด	8.716	18.586	0.469	1.183
ความคลาดเคลื่อน (แรงจูงใจ)	611.491	1542.605	0.396	
ความคลาดเคลื่อน (เพศและชมรมที่สังกัด)	663.717	332	1.999	

หมายเหตุ

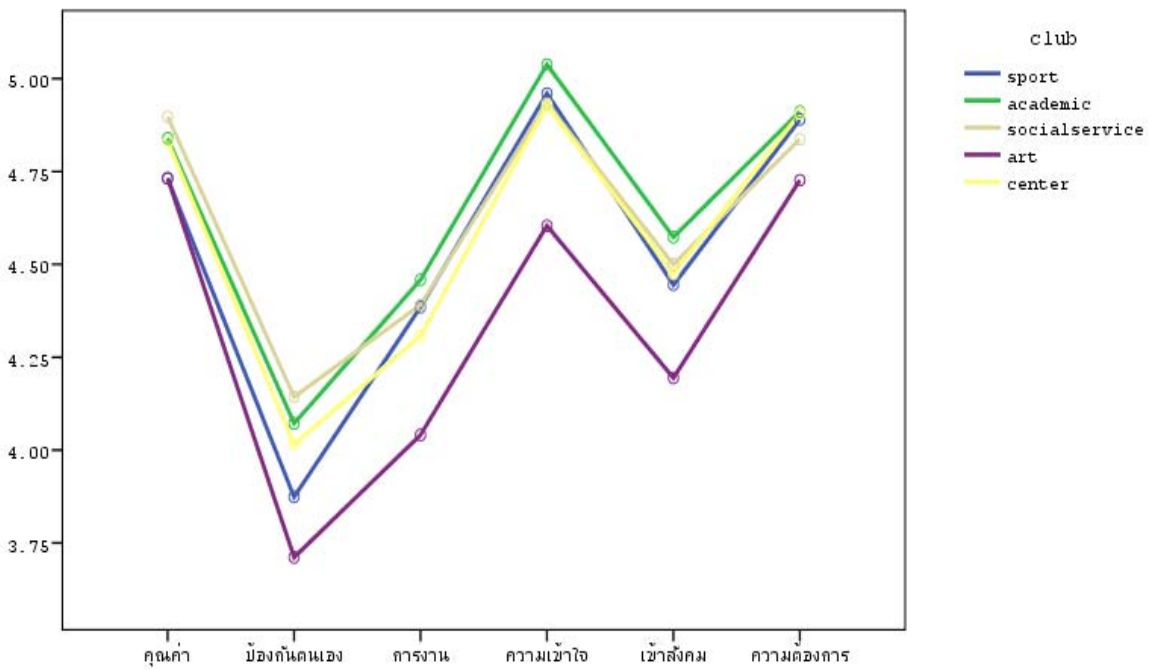
- * หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05
- การประมาณค่าที่เกี่ยวข้องกับการวัดซ้ำใช้ค่าของ Huynh-Feldt เนื่องจากเป็นค่าประมาณที่สอดคล้องกับเงื่อนไข Sphericity มากที่สุด
- การประมาณค่าระหว่างกลุ่มใช้คะแนนเฉลี่ยของการวัดซ้ำ

ให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาได้แก่ การทำความเข้าใจ การสนองความต้องการของตน และการให้คุณค่า
 2) แรงจูงใจที่อยู่ในระดับรองลงมาได้แก่ การเข้าสังคม และหน้าที่การงาน และ 3) แรงจูงใจที่มีระดับต่ำที่สุด คือ การปกป้องตนเอง

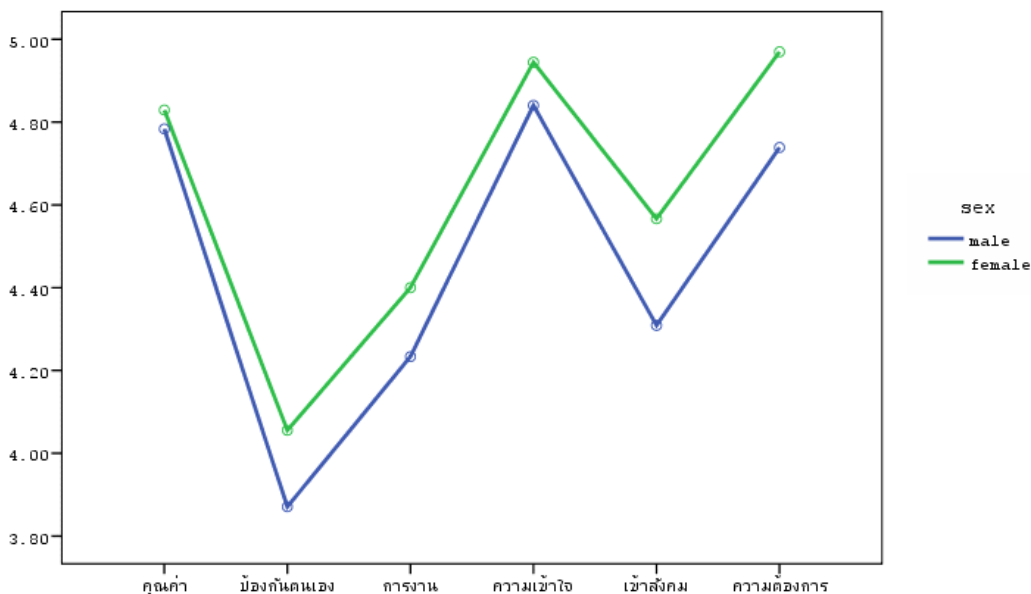
จากผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า เหตุผลสำคัญที่ทำให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ทั้งในกลุ่มนักศึกษาหญิงและเพศชายและในทุกประเภทชมรม มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะในการเรียนรู้ของตนเองในด้านต่าง ๆ และเห็นคุณค่าในการทำมาดีให้กับสังคม ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ที่ต้องการให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้พัฒนาทักษะในการดำเนินชีวิตในสังคม และเสริมสร้างอุดมการณ์ในการช่วยเหลือสังคมให้กับนักศึกษา (สำเนาวิ ขจรศิลป์, 2538) สำหรับแรงจูงใจอีกหนึ่งประการที่มีระดับคะแนนสูง คือ การสนองความต้องการของตน แสดงให้เห็นว่านักศึกษาในทุกเพศและในทุกประเภทชมรม การที่นักศึกษาเข้ามา

ทำกิจกรรมนักศึกษา นอกจากต้องการพัฒนาทักษะการทำงาน การเรียนรู้ของตนเอง และต้องการช่วยเหลือสังคมแล้ว ความต้องการที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ความต้องการในการสร้างความภาคภูมิใจให้กับตนเอง ต้องการเห็นตนเองเป็นคนที่มีความสำคัญในสังคม สำหรับแรงจูงใจเกี่ยวกับการชักจูงจากเพื่อนฝูง (การเข้าสังคม) และความคาดหวังในการทำงานในอนาคตหรือแรงจูงใจเกี่ยวกับการได้รับทรานคริปกิจกรรม ซึ่งเป็นข้อบังคับหนึ่งในการสำเร็จการศึกษาในหลาย ๆ มหาวิทยาลัย โดยเฉพาะ ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า นักศึกษาให้ความสำคัญในสองประเด็นดังกล่าวในระดับรองลงมา สำหรับการปกป้องตนเองต่อปัญหาส่วนตัว ความเหงาหรือความรู้สึกผิดในจิตใจของตนเอง มีความสำคัญต่ำสุดในการผลักดันให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา (ดูภาพประกอบ 1 และ 2)

สำหรับประเภทของชมรมที่สังกัดไม่พบความแตกต่างกันของแรงจูงใจในภาพรวม อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงแผนภาพแสดงการกระจายของคะแนนแรง

ภาพประกอบ 1: ระดับแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาแต่ละประเภทจำแนกตามประเภทชมรมที่สังกัด

ภาพประกอบ 2 ระดับแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาแต่ละประเภทจำแนกตามเพศ

จูงใจจำแนกตามชมรมที่สังกัด พบรายละเอียดที่น่าสนใจ กล่าวคือ ในแรงจูงใจด้านการให้คุณค่าพบว่าชมรมที่มีวัตถุประสงค์ด้านบำเพ็ญประโยชน์มีคะแนนสูงสุด แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่จะเข้าร่วมกิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ มีแรงจูงใจด้านการให้คุณค่าที่สูง มากกว่านักศึกษาสังกัดชมรมอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเฟลทเชอร์ (2004) ที่พบว่านักศึกษาที่ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการบริการสังคมจะมีแรงจูงใจด้านการให้ค่าสูงกว่านักศึกษากลุ่มอื่นๆ

สำหรับแรงจูงใจด้านการทำความเข้าใจ นักศึกษาที่สังกัดชมรมด้านวิชาการจะมีแรงจูงใจด้านนี้สูงสุด แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมด้านวิชาการมีความต้องการในการพัฒนาศักยภาพด้านการเรียนรู้ของตนเองสูงสุด มากกว่านักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมในชมรมด้านอื่น ๆ

อีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจคือ นักศึกษาที่สังกัดชมรมด้านศิลปะวัฒนธรรม พบว่า มีระดับแรงจูงใจในทุกด้านต่ำกว่านักศึกษาที่สังกัดชมรมอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด ยกเว้นด้านการให้คุณค่า แสดงให้เห็นว่า ลักษณะของแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะวัฒนธรรมอาจจะมีแรงจูงใจอื่นๆ ที่นอกเหนือจากแรงจูงใจทั้ง 6 ด้าน ในการอธิบาย

เหตุผลในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษากลุ่มนี้ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของแรงจูงใจว่า มีแรงจูงใจใดบ้างที่มีความแตกต่างระหว่างเพศ จากภาพประกอบพบว่า ในทุกตัวแปรแรงจูงใจเพศหญิงมีระดับแรงจูงใจสูงกว่าเพศชายทั้งสิ้น

ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาสาสมัครที่เป็นบุคคลทั่วไป ที่พบว่าเพศหญิงจะมีแรงจูงใจด้านการให้ค่าสูงกว่าเพศชาย และแรงจูงใจด้านอื่นๆ เพศชายสูงกว่าเพศหญิง (Prentice, & Carlsmith, 2000; Wilson, & Musick, 1997; Flanagan, et al., 1998) ซึ่งความไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมามีสาเหตุอาจเนื่องมาจากลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา และวัตถุประสงค์ของการศึกษา เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการดัดแปลงมาจากแบบวัดที่ใช้กับกิจกรรมอาสาสมัคร มาใช้กับกิจกรรมนักศึกษาซึ่งมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่กว้างกว่า อย่างไรก็ตาม พบว่า ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานผลการวิจัยที่ผ่านมาที่ศึกษาพฤติกรรมอาสาสมัครกับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา เช่น งานวิจัยของเฟลทเชอร์ (Fletcher, 2004) ที่พบว่า นักศึกษาเพศหญิงมีระดับของแรงจูงใจอาสาสมัครสูงกว่าเพศชายทั้ง 6 ด้าน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า องค์ประกอบแรงจูงใจอาสาสมัคร ซึ่งถูกค้นพบโดยเคลร์ และคณะ (Clary, et al, 1998) ซึ่งใช้ศึกษาแรงจูงใจของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัคร เพื่อต้องการทราบถึงเป้าหมายเบื้องหลังที่ผลักดันให้ประชาชนโดยทั่วไปเข้ามาทำกิจกรรมอาสาสมัคร ขั้นตอนการศึกษาเคลร์และคณะได้ทำการสัมภาษณ์อาสาสมัครและสร้างแบบวัดขึ้นมาวัดแรงจูงใจของอาสาสมัครและนำผลการวัดมาศึกษาโครงสร้างองค์ประกอบผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจอาสาสมัครแบ่งได้เป็น 6 องค์ประกอบ ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการดัดแปลงแบบวัดของเคลร์และคณะมาใช้ศึกษาแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่า โครงสร้างองค์ประกอบของแรงจูงใจอาสาสมัครที่ใช้ศึกษากับประชาชนทั่วไปมีลักษณะโครงสร้างองค์ประกอบเดียวกับแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาที่ใช้ศึกษากับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ลักษณะโครงสร้างองค์ประกอบที่ศึกษาแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรีเหมือนกับโครงสร้างองค์ประกอบของแรงจูงใจอาสาสมัครของประชาชนทั่วไป และจากการศึกษาระดับของแรงจูงใจ พบว่าประเภทของแรงจูงใจซึ่งก็คือเป้าหมายสูงสุดในการทำกิจกรรมนักศึกษาในแต่ละประเภทส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับลักษณะกิจกรรมที่นักศึกษาทำกิจกรรมอยู่ ได้แก่ ชมรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ มีเป้าหมายด้านการให้คุณค่า คือความต้องการที่จะช่วยเหลือผู้อื่นที่ลำบากกว่าตนเป็นเป้าหมายสูงสุดและสำคัญชมรมด้านวิชาการ ด้านกีฬา และกิจกรรมส่วนกลาง มีการตั้งเป้าหมายด้านการทำความเข้าใจเป็นเป้าหมายสูงสุดซึ่งสอดคล้องกับลักษณะกิจกรรมที่ต้องใช้ความสามารถและการพัฒนาตนเองด้านวิชาการ ทักษะด้านกีฬา และทักษะด้านสังคมในกลุ่มของกิจกรรมส่วนกลาง ดังนั้นนักกิจกรรมนักศึกษา/คณะกรรมการชมรมต่าง ๆ สามารถนำแบบวัดนี้ไปดัดแปลงเพื่อใช้แนะแนวนักศึกษาเป็น

รายบุคคลว่า นักศึกษามีแรงจูงใจในด้านใดสูง เพื่อใช้ประกอบในการแนะนำให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาต่อไป อย่างไรก็ตามข้อจำกัดของการใช้แบบวัดนี้คือที่ยังไม่สามารถใช้ศึกษาความต้องการหรือเป้าหมายในการทำกิจกรรมด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า ระดับของแรงจูงใจในทุกองค์ประกอบต่ำกว่าการทำกิจกรรมอื่น ๆ อย่างชัดเจน ยกเว้นการองค์ประกอบการให้คุณค่า ดังนั้นการปรับใช้หรือดัดแปลงแบบวัดเพื่อใช้แนะแนวนักศึกษาในการเลือกเข้าชมรม ควรมีวิธีการวัดผลแบบอื่น ๆ ที่สามารถบ่งบอกถึงเป้าหมายของนักศึกษาที่เหมาะสมในการเข้าร่วมทำกิจกรรมกับชมรมด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

2. เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าเป้าหมายสูงสุดในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษามี 3 ประเด็นหลัก คือ เป้าหมายเพื่อต้องการช่วยเหลือผู้ที่ตกยาก (การให้คุณค่า) การพัฒนาความรู้ ทักษะของตนเอง (การทำความเข้าใจ) และการสนองความต้องการของตน โดยเป้าหมายสูงสุดในนักศึกษาที่ทำกิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์มีเป้าหมายเพื่อต้องการช่วยเหลือผู้ตกยาก ส่วนเป้าหมายสูงสุดของการทำกิจกรรมด้านวิชาการ กีฬา และกิจกรรมส่วนกลาง เป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถ และทักษะของตนเองเป็นหลัก การสร้างกิจกรรมหรือการประชาสัมพันธ์ของฝ่ายกิจการนักศึกษาและคณะกรรมการชมรมต่าง ๆ ควรเน้นการกระตุ้นให้นักศึกษาได้ตระหนักถึงเป้าหมายของการทำกิจกรรมกับชมรมเป็นหลัก โดยใช้กลุ่มชมรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ ควรเน้นผลที่ได้จากการกิจกรรมกับชมรมว่ามีส่วนช่วยเหลือชุมชนและสังคมอย่างไร สำหรับชมรมด้านวิชาการ กีฬา และกิจกรรมส่วนกลาง ควรเน้นว่า กิจกรรมของชมรม/องค์การจะช่วยในการพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาอย่างไร และเป้าหมายเครื่องมือที่สำคัญในการกระตุ้นให้นักศึกษาเข้าชมรมคือการกระตุ้นให้นักศึกษารายว่า การทำกิจกรรมชมรมจะช่วยให้ นักศึกษามีความภาคภูมิใจในตนเอง ตนเองมีความสำคัญกับชมรมและมหาวิทยาลัย และเป็นที่ยอมรับของสังคม (การสนองความต้องการของตน) ซึ่งเป้าหมายนี้สามารถนำมาใช้ได้กับทุกประเภทชมรม/องค์การ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักศึกษาที่สังกัดชมรมด้านศิลปะวัฒนธรรม และนักศึกษาเพศชาย มีระดับแรงจูงใจต่ำกว่านักศึกษาสังกัดชมรมอื่น ๆ และนักศึกษาเพศหญิงค่อนข้างมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะนักศึกษาในกลุ่มดังกล่าวมีแรงจูงใจอื่น ๆ ที่จูงใจให้กลุ่มคนเหล่านี้ เข้าร่วมกิจกรรมนอกเหนือจากแรงจูงใจ ที่งานวิจัยได้กำหนดขึ้น ดังนั้น จึงสมควรมีการศึกษาเพิ่มเติมว่ามีแรงจูงใจใดอีกบ้างที่สามารถอธิบายความต้องการในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาของทั้งสองกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะนักศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ดังนั้น การนำผลการวิจัยไปใช้จึงมีข้อจำกัดเฉพาะในขอบเขตของมหาวิทยาลัยที่ทำการศึกษา ดังนั้น หากสถาบันอุดมศึกษาที่ต้องการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ จึงสมควรมีการศึกษาซ้ำเพื่อให้เข้าใจ ถึงลักษณะความแตกต่างของตัวแปรที่ศึกษา ว่ามีลักษณะเหมือนหรือแตกต่างจากงานวิจัยนี้หรือไม่ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวจะนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ในการใช้ประโยชน์ในการวิจัยที่แตกต่างกันไป

เอกสารอ้างอิง

- จิรวัดน์ วิริงกร. (2550). *กระบวนการทัศนใหม่บนเส้นทางการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย*. (ออนไลน์) มีที่: <http://sa.s.ku.ac.th/>. สืบค้นเมื่อ: [27 ธันวาคม 2550].
- สำเนาวิ ขจรศิลป์. (2538). *มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2: การพัฒนาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Clary, E. G.; Snyder, M.; Ridge, R. D.; Copeland, John.; Stukas, Arthur A.; Haugen, Julie.; & Miene, Peter. (1998). Understanding and Assessing the Motivations of Volunteers: A Functional Approach. **Journal of Personality and Social Psychology**, 74(6), 1516-1530.
- Cnaan, R. R.; & GoldbergGlen, R. S. (1991). Measuring Motivation to Volunteer in Human Services. **Journal of Applied Behavioral Science**, 27, 269-284.
- Flanagan, C.; & Bowes, J.; Jonsson, B.; Csapo, B.; & Sheblanova, E. (1998). Ties that Bind: Correlates of Adolescents' Civic Commitments in Seven Countries. **Journal of Social Issues**, 54, 457-475.
- Fletcher, T. D. (2004). Medical Students' Motivations to Volunteer: An Examination of the Nature of Gender Differences. **Sex Roles: A Journal of Research**, 51, 109-114.
- Houle, B. J.; Sagarin, B. J.; & Kaplan, M. F. (2005). A Functional Approach to Volunteerism: Do Volunteer Motives Predict Task Preference?. **Basic and Applied Social Psychology**, 27(4), 337-344.
- Kline, R. B. (2005). **Principles and Practice of Structural Equation Modeling**. (2nd). New York: Guilford.
- Lewin, K. (1951). **Field Theory in Social Science**. New York: Harper.
- Prentice, D. A.; & Carlsmith, K. M. (2000). Opinions and Personality: On the Psychological Functions of Attitudes and Other Valued Possessions: G. R. Maio & J. M. Olson (Eds.), **Why We Evaluate: Functions of Attitudes** (pp.133-162). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Wilson, J.; & Musick, M. (1997). Who Cares? Toward an Integrated Theory of Volunteer Work. **American Sociological Review**, 62, 694-713.
- Winniford, J. C.; Carpenter, D. S.; & Grider, C. (1997). Motivations of College Student Volunteers: A Review. **NASPA Journal**, 34(Winter), 134-146.